

بخش اول: لغت

۱- گزینه «۴»

ابتدا معنی درست هر کدام از واژگان را می‌نویسیم بعد می‌شماریم کدام بیشتر تکرار شده‌است :

بی‌شائبه: بدون آلودگی و با خلوص و صداقت، پاک، خالص / **شائبه:** به شک اندازنده درباره وجود چیزی، و به مجاز، عیب و بدی یا نقص در چیزی (درس ۹ یازدهم)

تلبیس: حقیقت را پنهان کردن، حيله و مکر به کار بردن، نیرنگ سازی (درس ۷ یازدهم)

متألئ: درخشان، تابان (درس ۷ یازدهم)

جمله: همه، سراسر (درس ۶ یازدهم)

بالبداهه: ارتجالاً، بدون اندیشه قلبی (درس ۹ یازدهم)

رُفت: رفتن، زدودن (درس ۱۰ یازدهم)

آوری: بی گمان، بی تردید، به طور قطع (درس ۱۲ دوازدهم)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: معنی سه واژه درست است: تلبیس، جمله، رفت

گزینه ۲: معنی سه واژه درست است: بالبداهه، جمله، متألئ

گزینه ۳: معنی سه واژه درست است: بالبداهه، تلبیس، متألئ

گزینه ۴: معنی هر چهار واژه درست است، به ترتیب: آوری، بالبداهه، جمله، بی‌شائبه

این تیپ سوال برای اولین بار در کنکور ۹۹ آمد و در تمام گروه‌ها تکرار شد، به نظر می‌رسد در کنکور ۱۴۰۰ هم باید بر روی این سوال حساب جداگانه باز کنید.

گزینه‌ها را بررسی کنید و ببینید هر واژه آیا معادلی در صورت سوال دارد یا خیر.

۲- گزینه «۴» موارد نادرست هر کدام از گزینه‌ها:

گزینه ۱: تالؤ: درخشیدن، برق‌زدن

گزینه ۲: خفیه: مخفی‌گاه (خفایا: مخفی‌گاه‌ها)

گزینه ۳: تموز: ماه دهم از سال رومیان، تقریباً مطابق با تیرماه سال شمسی: ماه گرما

سوال لغت کمانک در گزینه از رایج‌ترین تیپ سوالات کنکور سراسری است. در این سوال واژه‌ها تماماً از کتاب دوازدهم انتخاب شده‌بودند و تمام واژه‌ها از واژه‌نامه کتاب بودند (من تالؤ را در واژه‌نامه پیدا نکردم و احتمالاً خارج از واژه‌نامه است). متأسفانه از حذفیات سوال دادند و واژه «مقاله» در گنج حکمت درس ۱۴ است.

۳- گزینه «۲»

ابتدا معنی هر واژه را می‌نویسیم و بعد معادل آن را در ابیات پیدا می‌کنیم:

مجادله: جدال و ستیزه (درس ۱۵ یازدهم) / **مستغنی:** بی نیاز (درس ۲ دهم) / **مشیت:** اراده، خواست خدای تعالی (درس ۱۰ دهم) / **مشوش:** آشفتگی و پریشان

(درس ۵ دهم) / **تخلص:** رهایی (درس ۱۵ یازدهم)

بررسی ابیات:

(الف) خواست = مشیت

(ب) رهایی = تخلص (غنی هم با مستغنی هم‌معنی است)

(ج) بی‌نیاز = مستغنی

(د) ستیزه = مجادله

(ه) پریشان = مشوش

این تیپ سوال در کنکورهای سال‌های اخیر نیامده است ولی خوب تست عجیبی نبود و مشابه آن در کتاب ادبیات جامع خیلی سبز و هفت خوان لغت و املا و آزمون‌های گزینه دو بارها و بارها آمده بود. دو واژه از ادبیات یازدهم بود و سایر واژه‌ها از ادبیات دهم.

جمع بندی سوالات لغت:

سوالات تقریباً همگی از واژه‌نامه کتاب بودند. معنی روشن و سراسر بودند. سوال شمارشی نداشتیم. مرزبندی کتاب‌های دهم و یازدهم و دوازدهم رعایت شده بود.

توصیه می‌کنم در زمان باقیمانده اگر لغت را کامل نکرده‌اید، کامل کنید. کتابی که بیشتر تسلط دارید، در اولویت است. فقط واژه‌نامه مطالعه شود.

برای سوال تیپ سوال ۳ عجله نکنید و سعی کنید کلمه‌ای را پیدا کنید که دقیقاً با کلمه صورت سوال هم‌معنی باشد.

بخش دوم: املا

۴- گزینه «۱» در گزینه (۱) املا «اعراض» به شکل نادرست «اعراز» آمده است.

۵- گزینه «۱» تنها یک مورد نادرست وجود دارد: «غرس» ← «غرس»

این واژه از حذفیات کتاب است و در روان‌خوانی درس ۱۸ آمده است.

۶- گزینه «۳» با توجه به متن غریو و ویل و فریاد با «برخواست» متناسب است و «برخواست» نادرست است.

جمع بندی املا:

سوالات املا نسبتاً ساده و روان بودند، از کلمات مهم و شاخص و تکراری. متأسفانه از حذفیات هم سوال آمده بود.

بخش سوم: تاریخ ادبیات

۷- گزینه «۴»

بخش چهارم: آرایه‌های ادبی

۸- گزینه «۲» بررسی آرایه‌های هر کدام از گزینه‌ها:

(۱) تشبیه: خرقه به تاج / تو به سلطان / تضاد: فقر و سلطان / اغراق: ندارد.

(۲) تشبیه: شبستان به روز / تضاد: روز و شب / اغراق: با چهره خود شبستان را مثل روز می‌کنی (در مصراع اول گفته است در شب وصال رخ نمی‌دهد چرا که با وجود روی تو این شب به روز تبدیل می‌شود).

(۳) تشبیه: ندارد. / تضاد: تر و خشک / اغراق: ندارد.

(۴) تشبیه: تو مانند یوسفی و من مانند زلیخا / تضاد: ندارد. / اغراق: ندارد.

۹- گزینه «۳» با رد کردن مجاز به گزینه (۳) می‌رسیم. در این بیت «اغراق» و «کنایه» و «جناس» (راه و ماه) هم وجود داشت ولی مجاز و تمثیل نداشت. بررسی آرایه‌های گزینه (۳):

استعاره: ماه استعاره از چهره معشوق است. / تشبیه: خط عذار تو مثل حلقه‌ای است. / ماه آسمان با دیدن خط عذار یار گرفته است و چهره یار از ماه زیباتر است (تشبیه مرجع پنهان) / ایهام: حلقه: ۱- هر چیز مدور و دایره شکل ۲- گروهی که گرد هم دایره‌وار بنشینند. / ماه: ۱- ماه آسمان ۲- چهره معشوق (استعاره) ایهام گرفتن معنی حقیقی و استعاری مورد تایید همگان نیست. / حسن تعلیل: برای گرفتن ماه آسمان علتی غیر واقعی بیان شده است.

معنی بیت: ماه رخسار یار از دمیدن خط سبز عذار تیره‌گون گشت، یا آن که خط عذار یار چنان زیباست که ماه از حسادت و رشک سیاه شد و گرفت. این خط دایره و چنبره‌ای است که کسی نمی‌تواند از آن بیرون برود یا این خط مانند انجمن و گروهی است که کسی از آن نمی‌تواند بیرون رود.

۱۰- گزینه «۲» بررسی آرایه‌های هر کدام از گزینه‌ها:

(۱) جناس: عیش و عیب / ایهام: مدام: ۱- شراب ۲- پیوسته

- ۲) **حسن تعلیل:** درخشندگی مشتری از عکس روی دلدار است / **مجاز:** ندارد.
 ۳) **کنایه:** مصراع دوم کنایه از زیبایی معشوق است. / **استعاره:** ماه در مصراع اول استعاره از چهره معشوق است.
 ۴) **مجاز:** سر مجاز از قصد و اندیشه است. / **تشبیه:** به رنگ ادات تشبیه است و شاعر هر کس که ... را به شمع تشبیه کرده است.

۱۱- گزینه «۱» بررسی استعاره در گزینه‌ها:

- ۱) ماه: چهره یار یا خود معشوق / **سایبان:** زلف / **آفتاب:** چهره یار / **سرو:** قامت یار / **ریحان:** خط عذار یار / **گل:** چهره یار : ۶ استعاره
 ۲) رشته: زلف یار / **قمر:** چهره یار (رشته به مار سیاه تشبیه شده است) / **نقطه:** دهان یار / **شکر:** لب یا دهان یار (نقطه به مهره مار تشبیه شده است): ۴ استعاره
 ۳) **لؤلؤ:** خنده یا سخن یار / **پسته:** دهان یار / **لاله:** چهره / **مشک:** خال یار : ۴ استعاره
 ۴) مه: چهره / **گل:** چهره : ۲ استعاره

جمع‌بندی آرایه:

سوالات آرایه نسبت به کنکوره‌های ۹۸ و ۹۹ ساده‌تر بود. دو بیت از ابیات سوال ۱۰ از کتاب درسی بود و در سوالات دیگر هم از ابیات کتاب زیاد به چشم می‌خورد. احتمالاً در سوالات ریاضی و تجربی هم شاهد این اتفاق باشیم که به دانش‌آموزان خوب قوت قلب می‌دهد. آرایه‌ها خیلی پیچیدگی نداشتند و به جز ابهام سوال ۹ با مورد جدیدی مواجه نشدیم. اگر دقت داشته باشید پاسخ دادن به سوالات آرایه دور از دست نیست. نکات مهم آرایه همگی برای شما آشناست.

بخش پنجم: دستور زبان

۱۲- گزینه «۴» برای بررسی نقش قافیه جملات پایانی را مرتب می‌کنیم:

- الف) هر روز (قید) **ماهی** (نهاد) سر (مفعول) از گریبانش (متمم) برنکرد: نهاد
 ب) تو (نهاد) خود (بدل) **سپاهی** را (مفعول) با چشم و ابرو (متمم) برهم زنی: مفعول
 ج) [تو] (نهاد) **گاه‌گاهی** (قید) از حال زیر دستان (متمم) می‌پرسی: قید
 د) تا (حرف ربط وابسته‌ساز) ز هر سو (متمم) فریاد (مفعول) **دادخواهی** (مضاف‌الیه) بشنوی: مضاف‌الیه

۱۳- گزینه «۳» تنها در گزینه (۳) جمله چهار جزئی با مفعول و مسند وجود دارد و با بررسی همین مورد جواب مشخص می‌شد و نیازی به بررسی جهش ضمیر نبود. بررسی گزینه‌ها:

- ۱) «م» مضاف‌الیه «فتراک» است و از جای خود جابه‌جا شده است. / جمله مفعول و مسندی ندارد.
 ۲) «ت» مضاف‌الیه «هوا» است و از جای خود جابه‌جا شده است. / جمله مفعول و مسندی ندارد.
 ۳) جابه‌جایی ضمیر پیوسته ندارد و «من» در مصراع دوم مفعول است. / جمله آخر چهار جزئی مفعول و مسند است: بازی ایام (نهاد) من را (مفعول) غافل (مسند) کرد.
 ۴) «م» در «دستانم» مضاف‌الیه است و باید بعد از «آرزو» بیاید و از جای خود جابه‌جا شده است. / جمله مفعول و مسندی ندارد.

سوال دشواری نبود و فقط با بررسی فعل‌های گذار به مفعول و مسند پاسخ مشخص می‌شد.

«جهش ضمیر» در کتاب دهم شما (چاپ ۹۷) در درس ۶ آمده است. سال‌های ۹۸ و ۹۹ در اطلاعیه سازمان سنجش این مبحث حذف شد و علت آن هم تفاوت دیدگاه کتاب درسی و کنکور در این مبحث بود؛ کنکور فقط مضاف‌الیه جابه‌جا شده را دارای جهش می‌داند و کتاب درسی در مفعول و مضاف‌الیه هم قایل به جهش است. برای همین راحت‌ترین کار حذف مطلب از کنکور بود. کتاب درسی هم از چاپ ۹۸ به بعد اصطلاح جهش ضمیر را حذف کرد. دبیران ادبیات هم امسال با توجه به حذف جهش ضمیر از کنکورهای ۹۸ و ۹۹ و همچنین حذف شدن آن از کتاب درسی، این مبحث را تدریس نکردند و در هیچ آزمون کمک آموزشی معتبری از این مبحث سوال نیامد ولی کنکور سراسری از آن سوال داد. البته بدون آن هم می‌توانستید به سوال پاسخ بدید. برای شما انشاءالله درس‌نامه‌ای ارسال می‌کنم.

۱۴- گزینه «۳» بررسی مصراع‌ها:

- الف) عشق باز = عشق بازنده: صفت فاعلی / کوهکن = کوه کننده: صفت فاعلی / **مردانه:** نسبی (مرد+انه)
 ب) **رها:** فاعلی (بن مضارع+ا)

- (ج) ساخته: مفعولی (بن ماضی +ه)
 (د) دیدنی: صفت لیاقت (مصدر +ی)

۱۵- گزینه «۱» در گزینه (۱) هیچ پیوند وابسته‌ساز و جمله وابسته‌ای دیده نمی‌شود.
 بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) مگر بر رخ جانان نظر افتاد [که] چو من در همه آفاق سرگشته بگشتی.
 (۳) دوچندان می‌شکفت و برگ می‌کرد، چندان که برگ از شاخه می‌ریخت.
 (۴) اگر ز دست برآید، چو نخل کریم باش. و ز دست نیاید چو سرو آزاد باش.

۱۶- گزینه «۲» در این عبارت هیچ حذف فعلی دیده نمی‌شود.
 بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) صفت پیشین: هزار گونه نعمت / هزار گونه پند و حکمت / صفت پسین: بهشت جاودان / آب روان (مثل آب است روان = مثل آب روان است) / صفت فاعلی: روان
 (۳) جمله غیر ساده: بدان که قرآن مانند است به بهشت جاودان. / جمله ساده: سایر جملات ساده هستند.
 (۴) ممیز: هزار گونه نعمت / هزار گونه پند و حکمت / تبعی: حکمت (معطوف) / دوتلفظی: جاودان

جمع‌بندی دستور:

سوالات دستور ساده بودند و تسلط نسبی در مطالب هم برای پاسخ‌گویی به سوالات کافی بود.
 در سایر کنکورها هم انتظار می‌رود که تست‌های دستوری روان و منطقی باشد. از مباحث بسیار مهم (نقش دستوری و گروه اسمی) مهم (جمله مرکب و حذف، تبعی، نقش ضمیر و ...) و مطالب کم‌تر مهم (صفت فاعلی، انواع ان، زمان فعل و ...) و غیر مهم (هم‌آوا و دوتلفظی و ...) همگی امکان دارد سوال بیاید ولی احتمالاً سوالات خیلی عمیق نیست و با کمترین مطالعه می‌توانید به آن سوال پاسخ دهید. توصیه می‌کنم مطالبی را که جدی نگرفته‌اید مطالعه کنید ولو با یک نگاه اجمالی و سریع.

بخش هشتم: قرابت مفهومی

۱۷- گزینه «۴» مفهوم حدیث صورت سوال «گره‌گشایی صبر» است. در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) نیز صبر رهایی‌بخش و گشاینده دانسته شده‌است ولی در گزینه (۴) شاعر می‌گوید: عمری است در هجران تو صبر و شکیبایی کرده‌ام ولی پیری عاقبت شکیبایی را از بین می‌برد.

۱۸- گزینه «۱» بررسی هر کدام از گزینه‌ها:

- (۱) معنی بیت: برای خاطر خدا! فقط گرایشی نشان بده و نزد من درنگ و کنجکاو می‌کن تا پی نبری که من که خرقة پوشیده‌ام چه قدر از عالم درویشی به دورم. در این بیت اصل سخن با دید اغماز و چشم‌پوشی نگاه کردن و طلب عنایت و توجه است نه غفلت و بی‌خبری.
 (۲) در این بیت «التفات نکردن به آب جو» بر «مناعت طبع» دلالت دارد: اگر کسی مثل نخل بادیه به آب جو توجه نکند و مناعت طبع پیشه کند، ابر بر او خواهد بارید و او را سیراب خواهد کرد.
 (۳) «ز دست بنده چه خیزد» نشانگر عجز و ناتوانی بندگان و توانایی و قدرت خداوند است.
 (۴) در این بین «دور زمانه» خداوند است و این مطلب که مسیر و مدار همه پادشاهان بر ارادت و خواست خداوند است نشانگر عدم اختیار و تسلیم بودن همه امور در برابر خواست خداوند است.

۱۹- گزینه «۳» در بیت سؤال عاشق به معشوق می‌گوید: تو که مجذوب زیبایی و حسن خود شده‌ای، معلوم است که به ما عاشقان که آینه‌دار حسن تو هستیم توجهی نداری. پس بیشترین تاکید در این بیت بی‌توجهی معشوق به عاشق است. در گزینه (۳) شاعر می‌گوید: در برابر [چشمان من عاشق] که به غیر از تو به چیزی نمی‌نگرد و تصویری دیگر نمی‌پذیرد، حیف نیست تو به آینه نگاه کنی؟ در این بیت هم تاکید شاعر بر توجه کردن به عاشق است و با هم تناسب مفهومی دارند.
 مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) همانند بودن ظاهر و باطن مردان خدا (صاف و بی‌آلایش بودن مردان حق)
 (۲) کسی که در بند خودنمایی است، ناکام می‌ماند و به کمال نمی‌رسد.

۴) انسان نادان و بی‌بهره از حقیقت منکر حقایق است.

۲۰- گزینه «۱» در بیت سؤال دو مفهوم اصلی وجود دارد: **توصیه به بخشندگی / توصیه به آزادی**. با توجه به متن حکایت کتاب درسی تاکید بیشتر هم بر آزادی است و ستایش آزادی سرو. در گزینه (۱) نیز مفهوم ستایش آزادی سرو و برتری سرو بر سایر درختان دیده می‌شود و از سایر گزینه‌ها به بیت سوال نزدیک‌تر است. اگرچه گزینه (۲) نیز با مصراع اول بیت سوال متناسب است و از این جهت سوال خالی از اشکال نیست و می‌تواند دارای دو پاسخ باشد. مفهوم سایر گزینه‌ها:

۲) توصیه به کرم و خیررساندن به دیگران

۳) در این دنیا عافیت و سلامتی وجود ندارد.

۴) ناسازگاری تقدیر با آزادگان

۲۱- گزینه «۳» بررسی هر کدام از ابیات:

الف) ظرفیت وجودی: دریا با وجود صد رود خروشان که به او می‌ریزد آرام است ولی جو با یک سیل به خروش می‌آید: ظرفیت افراد متفاوت است.

ب) استبداد: بیت تصویری از فضای سرشار از یاس و خفقان و استبداد رژیم شاه است.

ج) اصالت ذاتی: ذات و وجود موجودات تغییر نمی‌کند؛ شوره‌زار آب روان نمی‌شود، گیتی باوفا نمی‌شود و هیچ ذاتی تغییر نمی‌کند.

د) تدبیر: علاج واقعه پیش از وقوع کردن و آینده‌نگری و تدبیر مفاهیم مهم بیت سعدی هستند.

ه) مغلوب گشتن: در این بیت سخن از پیروز شدن دشمن بدخواه است و مغلوب شدن و شکست خوردن.

۲۲- گزینه «۱» مفهوم مشترک بیت سوال و گزینه (۱) **همراه بودن نیش و نوش دنیا** است. در گزینه (۱) نیز شاعر می‌گوید: اگر ابر قطره را با تلخی از

دریا جدا می‌کند و این فراق ناگوار را رقم می‌زند، مجدداً او را با شیرینی به دریا باز می‌گرداند و در کنار هر تلخی شیرینی وجود دارد.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۲) نتیجه عمل هرکس به خودش باز می‌گردد، خوب یا بد

۳) دل‌کنند از تعلقات دنیای مادی و همت کردن برای پیمودن راه عشق و معرفت

۴) دل را از نیرنگ‌های شیطان و هوای نفس پاک کردن

۲۳- گزینه «۳» در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) به نقش **پیر طریقت در راه‌یابی عارف به کمال** تاکید شده‌است و در هر سه بیت راهنمایی و هدایتگری

پیر طریقت دیده می‌شود اما در گزینه (۳) **بی‌قراری‌های دل عاشق دلیل راه‌یافتن او به منزل دانسته شده‌است**.

۲۴- گزینه «۱» در ابیات (الف)، (ج) و (ه) **جان‌بازی عاشقانه و استقامت مردانه در راه حق** مشترک است. مفهوم سایر ابیات:

ب) صاحب نام و آوازه‌شدن با کشته‌شدن در راه محبوب و بدنام شدن با فدانکردن جان در این راه

د) روی‌گرداندن از نامرد عین شجاعت و مردانگی است.

۲۵- گزینه «۴» این سوال پاسخ درستی ندارد و هر چهار گزینه درست هستند. اما احتمال بسیار زیاد طراح در گزینه (۴) اشتباه کرده‌است و آن را فاقد

ترکیب وصفی دانسته است. بررسی گزینه‌ها:

۱) مفهوم مشترک عبارت سوال و عبارت گزینه (۱) این است که **تواضع سبب بلندمرتبه‌تبی است**.

۲) متن هفت جمله است و «ت» مفعول است: خلق (نهاد) تو را (مفعول) دوست دارند. جملات متن:

ای [کسی] (۱) که مال از بهر (به شکل نادرست بحر آمده) جاه دوست می‌داری (۲)، کرم کن (۳) و تواضع پیش گیر (۴) که جاهی از این رفیع‌تر نیست (۵) که خلقت دوست دارند (۶) و ثنا گویند (۷).

۳) غلط املائی: بحر ← بهر / مترادف مقام: جاه

۴) منادا در جمله اول محذوف است: ای [کسی] که ... / ترکیب وصفی هم در این عبارت وجود دارد! اما طراح به اشتباه آن را به حساب نیاورده است. در جمله «جاهی از این رفیع‌تر نیست». فعل «نیست» غیر اسنادی است و «جاه» نهاد است. «رفیع‌تر» هیچ نقشی ندارد جز آن که صفت جاه باشد: جاهی رفیع‌تر از این، نیست (= وجود ندارد).

جمع‌بندی قرابت: در فایل صوتی یا تصویری توضیح می‌دهم. سوالات مشابه ۹۹ بودند. برخی سخت و برخی ساده و روان.